

AŠESU
LIVIJA

Phyllis T. Smith

TYTO ALBA

Phyllis T. Smith

AŠ ESU
LIVIJA

R O M A N A S

Iš anglų kalbos vertė
Aurelijus Katkevičius

VILNIUS 2015

Pagrindiniai veikėjai

Livija Druzila

Markas Livijus Druzas Klaudianas, jos tėvas

Alfidija, jos motina

Sekunda, jos sesuo

Markas Brutus, Julijaus Cezario žudikų vadas

Markas Ciceronas, iškilus Romos valstybės vyras,
susijęs su žudikais

Cezaris Oktavianas, Julijaus Cezario išūnytas testamentu

Tiberijus Klaudijus Neronas, žinomas karininkas,
vedęs Liviją

Mažasis Tiberijus ir Druzas, Livijos sūnūs

Julija, Cezario Oktaviano dukra

Rubrija, Livijos Druzilos vaikų žindyvė ir auklė

Markas Antonijus, Julijaus Cezario dešinioji ranka

Oktavija, Cezario Oktaviano sesuo

Kleopatra, Egipto karalienė

Sekstas Pompėjus, Sicilijos valdytojas

Markas Agripa, Cezario Oktaviano draugas
ir svarbiausias karvedys

Gajus Mecenatas, Cezario Oktaviano draugas
ir patarėjas, menininkų globėjas

Pirmas skyrius

Kartais aš svarstau, kaip mane prisimins. Kaip šalies motiną – šitai vyrai man sako į akis – ar pabaisą? Žinau, kokie sklando apie mane gandai, kurių niekas nedrįsta pakartoti garsiai. Kai kurie tiki, kad aš ne kartą žudžiau. Jie man pavydi, jie nekenčia mano galios. Romoje moters galia, kad ir kaip užuolankomis ji būtų taikoma, kelia pasipiktinimą.

Kiekviena mirtis mano šeimoje buvo priskirta man. Žmonės sako, kad aš nuodijimo meistrė. Taip, aš peržengiau ribas. Bet ne taip, kaip jie mano. Kai prisimenu jaunystę, atitokstu. Ar aš atitokusi galvoju apie jį, savo mylimąjį? Ne. Bet sieloje sumokėjau už savo meilę jam.

Senatvė gali būti apgaulinga. Man skauda kelius, kai vaikštau, bet kai ramiai sėdžiu, jaučiuosi ne kitaip nei tuomet, kai buvau mergaitė. Sakau sau, kad esu tokia pati. Tuomet pažvelgiu į savo rankas, besiilsinčias ant savo geltonos stolos klosčių, ir matau mėlynas venas po beveik perregima oda. Negaliu išvengti aki-vaizdžios tikrovės. Ir vis dėlto tikiu, kad kažkoku esminiu būdu likau tokia, kokia buvau penkiolikos ar dvidešimties. Šiandien mane pagarbiai vadina Julija Augusta, bet manyje vis dar gyva toji mergaitė Livija Druzila. Be abejo, tai, ką nusprendė mergaitė prieš daugelį metų, padarė mane tokią, kokia esu dabar.

Artėja laikas, kai turėsiu pasitraukti ir užleisti vietą kitiems gyvenimo pokylio svečiams. Man reikia pasiruošti pasiaiškinti dievų akivaizdoje. O labiausiai turiu būti pasiruošusi atsiskaityti už tai, kokia buvau jaunystėje.

Mano mylimasis užrašinėjo, ką nuveikęs, kad kiti galėtų perskaityti. Žinoma, jis prislopino nemalonus tiesas. O aš parašysiu savo jaunystės istoriją tik man žinomą slaptaraščiu. Būsiu sąžininga. Nėra prasmės meluoti dievams.

Išdrįsiu prisiminti dienas, kai buvau Livija Druzila. Įdomu, ar galėsiu tai padaryti nekrūpčiodama.

Žmogžudystė, supurčiusi žemę, kuria vaikščiojome, žmogžudystė, kurią prisimena visa Roma, – žinojau apie ją daug dienų prieš jai įvykstant.

Mačiau, kaip trys vyrai suėjo į mano tėvo darbo kambarį, pasakui negirdėjau nieko, net pokalbio dūzgesio. Ką jie ten veikė, jeigu nesikalbėjo?

Mane masino deginantis smalsumas. Ne atsitiktinis vaiko smalsavimas – jau buvau sulaukusi keturioliktojo gimtadienio. Aš norėjau pažinti kiekvieną smulkmeną to pasaulio, kuriame gyveno mano tėvas, – vyrų, turinčių galią, pasaulį. Žinojau, kad niekada negalėsiu į jį įeiti, bet jis traukė mane, kaip dangus traukia jauną paukštelį.

Tėvo kambarys nuo atriiaus buvo atskirtas ilga sunkios vilnos užuolaida, nudažyta aviečių spalva. Ant pirštų galų prislinkau prie užuolaidos taip arti, kad mano veidas beveik lietė šiurkštų audinį. Stovėjau tylutėliai ir klausiausi, bet, savo nuostabai, negirdėjau nė garso.

Buvau pratusi girdėti iš kambario sklindant vyrų pokalbių garsus. Kodėl jie dabar tokie tylūs? Ar pasakojasi paslaptis? Mes su seserimi kartais šnabždėdavomės. Mūsų tarnai dažnai šnabždėdavosi. Paprastai šnabždasi mergaitės ir tarnai, bet ne tokie vyrai kaip mano tėvas.

Stovėjau rami, įtempusi ausis, kad išgirsčiau. Iš pradžių buvo tylu. Tada pasigirdo balsas – tylus, bet girdimas: „Ne tiktai ji.“ Kitas balsas: „Kiek mirčių patenkins tave, Tiberijau Neronai?“

Prabilo pirmasis balsas: „Tiek, kiek reikia, kad būtume saugūs. Patikėk, nesu kraugeriškas, bet mes lažinamės iš savo gyvybių. Nebūkime kvailiai.“ – „Ir vėl proskripcijos?“

Proskripcijos. Kai dar nebuvau gimusi, diktatoriaus Sulos laikais ant sienos buvo iškabinami vyrų vardai – vardai tų, kurie jam priešinosi, arba jų giminių ar draugų, taip pat ir tų, kurie sukauptė tiek turto, kad sukeltų pavydą, ar dar ką nors padarė ir tuo sukėlė Sulos bei jo artimųjų įtarimus ar sulaukė jų priešiško. Kai tik tų vyrų vardai pasirodydavo ant sienos, jie buvo medžiojami kaip laukiniai žvėrys.

Pasigirdo tėvo balsas, pilnas ryžto ir pasibjaurėjimo, tėvas net pamiršo kalbėti tyliai. „Aš su tuo nesutiksiu. Ir Brutus nesutiks. Blogai jau tai, kad mes turime be teismo pasmerkti žmogų mirti.“ Balsai vėl pritilo.

Mane nukrėtė drebulys. Kadangi beveik viską jau žinojau. Žinojau, kad numatyta nužudyti, kas turėjo mirti ir kad mano tėvas dalyvauja sąmoksle.

Tėvui trūko sūnaus, o aš buvau vyresnioji iš dviejų jo dukrų. Jis visada daug daugiau dalijosi savo mintimis su manimi, negu to būtų galima tikėtis, turint galvoje, kad buvau mergaitė. Jis kalbėdavo apie karus ir tolimas karalystes, aš tarsi mačiau jo akimis tolimiausius imperijos pakraščius. Arba pasakodavo, kaip vertina vieną ar kitą asmenį. Jis dažnai būdavo nepatenkintas. Gimė tur-

tingoje ir galingoje kilmingųjų šeimoje, buvo įsūnytas kitos ir visuomet tikėjosi eiti aukštas pareigas. Praeityje jau turėjo svarbių karinių ir vyriausybinių pareigų. Bet valdant Julijui Cezariui jam negalėjo atitekti joks vaidmuo Romos valdžioje – bent jau ne atitinkantis jo principus.

Turbūt, kai buvau maža, apie politiką tėvas su manimi kalbėjosi, kad jam palengvėtų. Kartais, kai jo ko nors paklausdavau, nustebęs man nusišypsodavo, tarsi jį stulbintų, kad sugėriau viską, ką sakė. Kai paaugau, jis pradėjo laukti mano klausimų.

Tėvas kalbėjo apie laisvę ir teisingą valdžios sandarą. Cezaris, sakė jis, yra ne tik diktatorius – tai garbingos pareigos, apibrėžtos įstatymo, – bet ir tironas. Prieš penkerius metus jis įžiebė pilietinį karą ir užgrobė valdžią. Jis panaikino senato viršenybę ir daro viską, ką panorėjęs. Iš savo pasipūtimo Cezaris net pervardijo vieną iš mėnesių – gražiausią vasaros mėnesį – savo, Julijaus, vardu. Vėliau jo pakurstyti rėmėjai ėmė reikalauti, kad jis užsidėtų karūną ir pasivadintų karaliumi. Žinojau tėvą tikint, kad respubliką griauna būtent šis žmogus. Bet niekuomet man neužsiminė, kad ketina su draugais imtis veikti.

Matau save įsispirtijusią į užuolaidą, besistengiančią dar ką nors išgirsti, lieknutę rudaplaukę mergaitę su tamsiomis ir pernelyg didelėmis akimis veide – veidas dabar visiškai išblyškęs. Tai, kad Cezaris turės mirtį, manęs nebaugino. Buvau išmokyta matyti jį kaip Romos priešą, niekuomet nebuvau jo sutikusi. Mačiau tik iš toli, kai triumfuodamas jojo Šventuoju keliu ir su blankia ironiška šypsena klausėsi žmonių šūksnių. Bet aš supratau, koks pavojus grėsė tėvui. Cezaris neatleis pasikėsinimo į savo gyvybę.

Galbūt aš pati to neįsąmoningai sušnarėjau ar paliečiau ir sujudinau užuolaidą. Vienas iš vyrų pajuto, kad esu, ir truktelėjo užuolaidą į šalį. Man pašoko širdis. Tėvo draugai žiūrėjo į mane

Svarsčiau, kiek moterų nuo neatmenamų laikų galvojo apie tai, kad jei moterys galėtų valdyti pasaulį, jis būtų daug geresnis. Išties, argi kiekviena moteris vienu ar kitu metu apie tai nepamąstė? Žinoma, aš taip pat.

Phyllis T. Smith (Filisė T. Smit) – JAV rašytoja, gimė ir gyvena Bruklina, Niujorke. Autorė nuo vaikystės žavėjosi senovės Romos istorija ir kultūra.

„Aš esu Livija“ – romanas, į mus prabylantis vienos garsiausių Romos moterų balsu. Livija Druzila (58 m. pr. Kr.–29 m. po Kr.) – įtakingiausia senovės Romos moteris, Cezario Augusto žmona, politinė jo padėjėja, dviejų sūnų motina. Moteris, apie kurią buvo kalbama, kad ji vieną po kito nunuodijo potencialius savo vyro įpėdinius, o galiausiai ir jį patį tam, kad jos sūnus Tiberijus galėtų valdyti Romą. Bet ar tikrai?

Savo istoriją mums pasakoja pati Livija. Mergaitė, vaikystėje išgirdusi apie sąmokslą nužudyti valdovą ir kaip tylėjimo garantas atiduota Tiberijui Neronui į žmonas. Jaunutė žmona, pagimdžiusi savo vyrui du sūnus. Moteris, kurią Tiberijus atidavė Cezariui Augustui jos pačios sutikimu – tam, kad laimingoje santuokoje išgyventų daugiau nei penkiasdešimt metų. Moteris, svajojusi apie meilę, laimę ir valdžią – ir visa tai įgijusi dėl savo proto ir grožio. Žmona, viską aukojanti savo vyrui ir savo sūnaus būsimai šlovei... Visa tai telpa vienoje moteryje: aistringoje, gudrioje, kartais negailestingoje ir valdingoje. Ne veltui jos bijojo, ją gerbė, po mirties garbino kaip deivę, o Romos moterys prisiekdavo Livijos vardu.

Karų, gaisrų, intrigų, mūšių dėl valdžios ir meilės kupina senovės Romos istorija atgyja pasakojama Livijos Druzilos lūpomis.

ISBN 978-609-466-088-7

TYTOALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt